

KAMPEN FOR LIGEBERETTIGELSE MELLEM RACERNE I USA HAR BRAGT MANGE NEGRE TIL GRÆNSEN AF DESPERATION MEN SELV LIBERALE HVIDE SØGER NU AT SINKE LØSNINGEN AF DET PROBLEM, DE HAR LADET LIGGE ALT FOR LÆNGE

AF ELISA NIELSEN

NEW ORLEANS,

■ PÅ en tankstation på vej til New Orleans var jeg lidt længe om at flytte bilen, som spærrede negerkunden vejen ud. Han reagerede på en måde, som overraskede mig. Jeg kunne se, han var meget vred, men han forsøgte at dække over sin vrede med bidende ironi: — Ganske vist, han var kun en neger, men alligevel ... En hvid ville enten have skældt ud eller taget det med et smil. Jeg havde været optaget af at tale med tankpasseren og havde måske givet mig lidt for god tid. Negeren optog det som en personlig fornærmelse, overbevist om at jeg ville have været hurtigere i vendingen, hvis en hvid havde bedt mig bakke bilen. — Situationen kan måske overføres på den generelle ligeberettigelsessituation i dag. Negerne har mistet tålmodigheden. De er trætte af at vente på, at de hvide skal give plads, så de kan komme til.

Og jeg tror også, jeg fik en lille fornemmelse af den hvide amerikaners uartikulerede frygt, da jeg en dag kørte gennem neger-ghettoen i en halvstor sydstatsby og måtte holde for rødt lys i en snæver gade. På grund af varmen var alle ruder rullet ned. Nogle unge negre på gadehjørnet fik øje på mig: »Oh, see there's a girl«, kom helt hen og bøjede sig ind mod mig. Jeg var mere end lettet, da lyset skiftede, så jeg kunne køre videre. Det var en ureflekteret frygt, følte jeg bag efter. Naturligvis havde de ikke haft ondt i sindet, men jeg var præpareret med advarsler mod at køre alene i et negerkvarter.

Denne uartikulerede frygt var også en af årsagerne til, at republikanerne gik så meget frem ved valget den 8. november.

Et af paradokserne ved dette valg var, at mens det republikanske parti tabte præsidentvalget i 1964, fordi dets kandidat Barry Goldwater fandtes for konservativ, sejrede en af hans hovedstøtter i kampagnen, den tidligere skuespiller Ronald Reagan, stort ved guvernørvalget i Californien nu. Florida fik republikansk guvernør for første gang i 26 år, og i Ohio sejrede en »konservativ«, guvernør Rhodes med en margin på over 800.000 stemmer. Andre steder var forskydningen meget bemærkelsesværdig.

Et er som bekendt, hvad kongressen og administrationen sidder og skriver ned på papir i Washington, og noget andet hvad den hvide amerikaner tænker, føler og gør.

— Det er nu lykkedes os at skabe en stor og vidunderlig politistatsdoktrin, sagde en af dommerne forleden ironisk efter at den amerikanske højesteret — med fire stemmer mod fem — besluttede at opretholde skyldig-kendelsen mod 32 negre for ejendomskrænkelser (Trespassing) ved at demonstrere uden for fængslet i Floridas hovedstad Tallahassee.

Det var første gang, den amerikanske højesteret opretholdt en domfældelse over borgerrettighedsdemonstranter. — Højesteretskendelsen vil i virkeligheden betyde, at friheden til fredelige borgerretsdemonstrationer ved regeringssejndom er blevet væsentligt beskåret.

Negerne havde protesteret mod raceadskillelse i fængslet og mod arrestationen af andre demonstranter.

Den gruppe af negre, der er sløvet så meget af den armød, de lever under, at de ikke har det overskud, der skal til for at protestere, er blevet mindre. Og blandt den gruppe, der nu vækkes til dåd, kan man finde de negre, der går ind for Sætt Magt. Denne Black Power-bevægelse har grebet uhyggeligt om sig. Og det er det første og fremmest

Dette billede af raceoptøjer i Chicago illustrerer en brøkdel af USAs situation dags dato — en minimal brøk. Generelt kan siges: Selv liberale hvide sinker nu ligeberettigelsen, mens negre taber tålmodigheden

NOK LIGE - MEN IKKE LIGE NU

frygten for disse negre, der er gen-nemsyrede af had mod de hvide, som præger den almindelige hvide amerikaners indstilling i dag. Det var derfor, så mange denne gang stemte på en kandidat, der lovede at tage hånd i hank med tempoet, hvad raceadskillelsens ophævelse angår. Med andre ord: forsøge at forhale tempoet.

Der tales og skrives herovre meget om, at udviklingen — eller afviklingen af dette skel — er skredet alt for hurtigt frem. Og det er vel at mærke en opfattelse, man også støder på blandt mennesker, som tidligere var meget liberalt indstil-

let over for negerproblemet. Det er den omstændighed, der giver en uhyggelig fornemmelse af, at situationen i dag er mere eksplosiv, end den har været nogen sinde.

Mange amerikanere er i teorien gået ind for negrenes ligeberettigelse som den selvfølgeligste ting, den er for de fleste europæere. Men da der endelig viste sig mulighed for at realisere de smukke tanker, slog de bak, opgivende over for det problem, som de har ladet hvile alt for længe. De negeruroigheder — USA for tiden oplever i så rigeligt mål — er måske blot en mild forsmag på, hvad der vil følge efter.

Negerne er bragt så langt ud i desperationen, at de ikke mere finder sig i hvides chikanerier mod borgerrettighedslovene.

En lille prøve på, hvorledes politiet i New Orleans, der ganske vist også har ord for at være noget af det skrappeste i USA, hidser stemningen blandt negrene op: Man tager negre med på politistationen for en eller anden illusorisk forseelse, gennemtvænger dem, og når de så skal i forundersøgelsesforhør, udebliver de betjente blot, der foretog arrestationen. Negrene sættes fri — men de har fået deres tæv.

Skiltene med »White« og »Colou-

red« er ganske vist forsvundet her-nede i Sydstatene. »Men det er stadig sådan«, sagde en amerikansk dame, »at man føler sig som lidt af en demonstrant, hvis man sætter sig i bussens bageste del, der før var forbeholdt negre. Jeg beklager selv, at jeg har denne fornemmelse. Det burde jo være sådan, at man overhovedet ikke tænkte på, hvor man satte sig«. — Hvis mange flere havde samme indstilling som denne dame, ville situationen ikke tage sig så håbløst ud, som den gør i dag.